

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУДОВИХ ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ В СФЕРІ МІГРАЦІЇ

THE AREAS OF IMPROVEMENT OF THE SYSTEM OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL ACTIVITIES OF JUDICIAL AND LAW ENFORCEMENT AUTHORITIES OF UKRAINE

Чернікова О.С., здобувач

Науково-дослідний інститут публічного права,
юрисконсульт

Споживче товариство «Полігональ»

У статті детально досліджено напрями вдосконалення системи адміністративно-правової діяльності судових та правоохоронних органів України у сфері міграції, враховуючи сучасні виклики, наукові дослідження, законодавство України та практику зарубіжних країн. Розкрито основні характеристики адміністративно-правової діяльності у сфері міграції, визначено принципи, на яких базується діяльність державних органів, та охарактеризовано ключові суб'єкти адміністративно-правового регулювання міграції в Україні, їхні повноваження та функціональні особливості. Особливу увагу приділено ролі судових та правоохоронних органів у забезпеченні дотримання міграційного законодавства, зокрема у протидії нелегальній міграції, запобіганні порушенням прав людини та забезпеченні безпеки міграційних процесів. Проаналізовано нормативно-правові акти, які регулюють міграційні процеси в Україні, та розглянуто їх відповідність сучасним викликам і міжнародним стандартам. У статті також висвітлено значення інтеграції українського законодавства до європейського правового простору для підвищення ефективності адміністративно-правового регулювання. Досліджено проблеми адміністративно-правової діяльності, включаючи конфлікти інтересів між судовими та правоохоронними органами, обмеженість координації між державними інституціями, а також негативні наслідки недосконалого регулювання міграційних процесів, які знижують рівень правопорядку та безпеки. Виокремлено аспекти, що потребують негайного вдосконалення для зменшення цих ризиків. На основі проведеного аналізу запропоновано напрями вдосконалення адміністративно-правової діяльності у сфері міграції, спрямовані на підвищення ефективності роботи судових і правоохоронних органів. Особливу увагу приділено гармонізації українського законодавства з міжнародними стандартами, посиленню міжвідомчої співпраці, впровадженню сучасних методів протидії нелегальній міграції, а також розробці механізмів запобігання конфліктам інтересів між органами. У роботі представлено авторський висновок, що містить рекомендації щодо оптимізації діяльності судових та правоохоронних органів у сфері міграції, враховуючи кращі міжнародні практики, сучасні виклики безпеки та необхідність ефективного управління міграційними процесами. Стаття буде корисною для науковців, працівників судових та правоохоронних органів, юристів, державних управлінців і всіх, хто цікавиться проблематикою регулювання міграційних процесів у сучасних умовах.

Ключові слова: адміністративно-правова діяльність, судові органи, правоохоронні органи, міграція, міграційні процеси, нелегальна міграція, нормативно-правові акти.

The article analyzes in detail the areas of improvement of the system of administrative and legal activities of judicial and law enforcement authorities of Ukraine in the field of migration, taking into account current challenges, scientific research, Ukrainian legislation and foreign practice. The author reveals the main characteristics of administrative and legal activities in the field of migration, defines the principles on which the activities of state bodies are based, and characterizes the key subjects of administrative and legal regulation of migration in Ukraine, their powers and functional features. Particular attention is paid to the role of judicial and law enforcement authorities in ensuring compliance with migration legislation, in particular, in combating illegal migration, preventing human rights violations and ensuring the security of migration processes. The author analyzes the legal acts regulating migration processes in Ukraine and considers their compliance with modern challenges and international standards. The article also highlights the importance of integration of Ukrainian legislation into the European legal space for improving the efficiency of administrative and legal regulation. The author examines the problems of administrative and legal activities, including conflicts of interest between judicial and law enforcement authorities, limited coordination between state institutions, and the negative consequences of imperfect regulation of migration processes that reduce the level of law and order and security. The author highlights the aspects that require immediate improvement to reduce these risks. On the basis of the analysis, the author suggests areas for improvement of administrative and legal activities in the field of migration aimed at enhancing the efficiency of judicial and law enforcement bodies. Particular attention is paid to harmonization of Ukrainian legislation with international standards, strengthening of interagency cooperation, introduction of modern methods of combating illegal migration, and development of mechanisms for preventing conflicts of interest between the authorities. The paper presents the author's conclusion containing recommendations for optimizing the activities of judicial and law enforcement agencies in the field of migration, taking into account the best international practices, current security challenges and the need for effective management of migration processes. The article will be useful for scholars, judicial and law enforcement officials, lawyers, public administrators and anyone interested in the issues of regulating migration processes in the current environment.

Key words: administrative and legal activities, judicial authorities, law enforcement agencies, migration, migration processes, illegal migration, regulations.

Постановка проблеми. Міграційні процеси значно впливають на безпеку та соціально-економічний розвиток України, особливо в умовах воєнного стану. Ефективність адміністративно-правової діяльності судових і правоохоронних органів у цій сфері залишається недостатньою через фрагментарність законодавства, неузгодженість з міжнародними стандартами, конфлікти інтересів між суб'єктами та обмежену міжвідомчу координацію. Актуальність питання зумовлена необхідністю гармонізації законодавства з європейськими нормами, впровадження інноваційних методів регулювання та посилення професійної підготовки кадрів. Основна проблема полягає у розробці ефективних механізмів, які б підвищили якість міграційного регулювання, забезпечили права людини та посилили спроможність України реагувати на сучасні виклики міграційної політики.

Мета дослідження. Мета статті – дослідити напрями вдосконалення системи адміністративно-правової діяльності судових та правоохоронних органів України у сфері міграції шляхом аналізу її основних характеристик, принципів, нормативно-правової бази, ролі судових і правоохоронних органів, методів протидії нелегальній міграції, взаємодії відповідних суб'єктів та розробки рекомендацій для підвищення ефективності цієї діяльності відповідно до міжнародних стандартів.

Стан опрацювання проблематики. Дослідження напрямів вдосконалення системи адміністративно-правової діяльності системи судових та правоохоронних органів України в сфері міграції є непростим, що пояснює його наукову малодослідженість. Окремі аспекти цього питання, у той чи інший спосіб досліджували такі вітчизняні

учені, як: Ю. А. Голодник, В. В. Кравченко, О. Т. Риндзак, О. П. Світличний та інші. Тому, наукове підґрунтя для вдосконалення системи адміністративно-правової діяльності у сфері міграції є достатньо широким, проте окремі аспекти залишаються дискусійними або недостатньо дослідженими. Це вимагає подальшого комплексного аналізу та розробки нових підходів, які враховують сучасні виклики і потреби міграційної політики України.

Виклад основного матеріалу. Міграція є однією з ключових соціально-економічних та правових проблем сучасної України, особливо в умовах війни та масових переміщень населення. Адже сучасних умовах глобалізації обсяг міжнародної міграції постійно зростає, що ставить перед країнами, зокрема Україною, низку правових, організаційних і адміністративних викликів. Україна, перебуваючи на перетині головних міграційних шляхів між Сходом і Заходом, стикається з комплексом проблем, пов'язаних із управлінням міграційними потоками. Сучасна ситуація у сфері міграції ускладнюється внутрішніми та зовнішніми факторами, включаючи воєнний стан, тимчасову окупацію деяких областей і Криму, економічні виклики та посилення міграційного тиску з боку країн, що перебувають у кризових ситуаціях. Судові та правоохоронні органи відіграють ключову роль у забезпеченні правопорядку, захисті прав мігрантів і протидії нелегальній міграції.

Ефективне вирішення проблем міграції залежить від діяльності системи судових та правоохоронних органів, які виконують адміністративно-правові функції у цій сфері. Водночас, попри наявність значної законодавчої бази та інституційних механізмів, система управління міграційними процесами в Україні залишається фрагментованою та потребує суттєвих удосконалень.

Адміністративно-правова діяльність у сфері міграції є складовою системи державного управління, спрямованою на реалізацію державної політики з питань регулювання міграційних процесів, забезпечення прав і свобод мігрантів, підтримання національної безпеки. Основні характеристики адміністративно-правової діяльності у цій сфері включають: 1. Суб'єктний склад – це державні органи, які виконують повноваження з регулювання міграційних процесів; 2. Предмет адміністративно-правової діяльності – це суспільні відносини, що виникають у процесі управління міграцією, включаючи реєстрацію мігрантів, легалізацію їхнього перебування, надання статусу біженця тощо; 3. Методи впливу – це адміністративний примус, нагляд, дозвільна діяльність, управлінські процедури [1, с. 425].

Основними принципами, на яких базується діяльність державних органів у сфері міграції є: 1. Принцип верховенства права – є фундаментальним принципом правової держави, згідно з яким закон і права людини мають найвищу силу. У сфері міграції цей принцип передбачає: а) забезпечення дотримання прав і свобод мігрантів, незалежно від їхнього статусу; б) забезпечення правосуддя у справах, пов'язаних із міграцією; в) недопущення свавільних дій з боку державних органів; 2. Принцип законності – означає, що всі дії органів, які здійснюють адміністративно-правову діяльність у сфері міграції, мають відповідати законам України та міжнародним нормам. Законність у цій сфері забезпечується: а) прозорими та передбачуваними процедурами; б) дотриманням стандартів під час видворення іноземців або надання притулку; в) відповідальністю державних органів за порушення прав мігрантів; 3. Принцип недискримінації – відповідно до цього принципу, усі мігранти мають право на рівне ставлення, незалежно від раси, статі, національності, релігії чи інших ознак. Він закріплений у низці міжнародних актів, таких як Європейська конвенція з прав людини та Конвенція ООН про статус біженців; 4. Принцип пропорційності – передбачає, що адміністративні заходи щодо мігрантів повинні бути необ-

хідними, обґрунтованими і відповідати поставленій меті. Наприклад: а) обмеження свободи пересування мігрантів повинно застосовуватись лише у випадках, передбачених законом; б) депортація можлива лише за умови дотримання прав людини та недопущення загрози життю чи здоров'ю особи; 5. Принцип захисту прав людини – цей принцип забезпечує, що права мігрантів мають поважатись та захищатись незалежно від їхнього правового статусу. У практиці України він реалізується через надання біженцям додаткового захисту, доступ до правосуддя, соціального забезпечення тощо; 6. Принцип міжнародної співпраці – сучасні міграційні виклики вимагають тісної співпраці між країнами та міжнародними організаціями. Україна активно взаємодіє з такими структурами, як Міжнародна організація з міграції та Управління Верховного комісара ООН у справах біженців; 7. Принцип пріоритету прав людини – це забезпечення поваги до гідності, прав і свобод усіх категорій мігрантів, включаючи біженців і осіб без громадянства; 8. Прозорість і підзвітність – це відкритість процесів регулювання міграції для громадськості та незалежного контролю.

Особливостями адміністративно-правової діяльності у сфері міграції є: 1. Публічний характер – така діяльність здійснюється від імені держави з метою забезпечення суспільного порядку та національної безпеки; 2. Регламентованість – дії органів державної влади строго визначені законодавством і здійснюються у межах їхніх повноважень; 3. Міждисциплінарність – адміністративно-правова діяльність у сфері міграції поєднує елементи адміністративного, кримінального, цивільного та міжнародного права; 5. Захисний аспект – діяльність спрямована на забезпечення прав і свобод осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах (наприклад, біженців, осіб без громадянства) [2, с. 159].

Законодавче регулювання міграційних процесів в Україні здійснюється через численні нормативно-правові акти, основними серед яких є: 1. Конституція України – яка встановлює основоположні права людини, включаючи право на свободу пересування та вибір місця проживання [3]; 2. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» – який визначає права, обов'язки та умови перебування іноземців на території України [4]; 3. Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» – що регулює питання надання притулку та захисту мігрантів, які перебувають у складних умовах [5]; 4. Закон України «Про імміграцію» – що регулює питання надання дозволів на імміграцію та встановлює квоти для постійного проживання іноземців [6]; 5. Кодекс адміністративного судочинства України – який встановлює процедури судового розгляду справ, пов'язаних із оскарженням адміністративних рішень, у тому числі у сфері міграції [7].

Проте, не дивлячись на існування цих нормативних актів, адміністративно-правові інструменти в Україні часто характеризуються недостатньою координацією між судовими та правоохоронними органами, а також низьким рівнем цифровізації процесів.

У свою чергу вважається необхідним розкриття ролі судових і правоохоронних органів у сфері міграції. Що стосується судових органів, то вони виконують ключову функцію щодо забезпечення справедливого розгляду спорів, пов'язаних із міграцією.

Судова практика у справах мігрантів демонструє зростання кількості скарг на рішення Державної міграційної служби України щодо відмов у наданні статусу біженця. Наприклад, за даними Верховного Суду, за останні роки збільшилась кількість справ, у яких рішення про депортацію скасовувалися через порушення процедури видворення або недотримання прав людини [8]. Адже Верховний Суд України виконує функцію забезпечення однаковості правозастосування у справах, пов'язаних із міграцією.

Його рішення у складних чи резонансних справах стають орієнтиром для адміністративних судів нижчих інстанцій.

Тоді, як правоохоронні органи відіграють ключову роль у запобіганні та протидії нелегальній міграції. Вони забезпечують безпеку держави у сфері міграції через: 1. Контроль за дотриманням міграційного законодавства – це здійснення перевірок законності перебування іноземців на території України; 2. Виявлення та протидію нелегальній міграції – це виявлення каналів нелегальної міграції, протидія торгівлі людьми; 3. Сприяння депортації – це забезпечення виконання судових рішень щодо видворення іноземців; 4. Боротьба з торгівлею людьми – це припинення діяльності осіб і організацій, які використовують нелегальну міграцію для трудової чи сексуальної експлуатації.

До системи міграційного контролю України входять такі ключові державні органи: 1. Державна міграційна служба України – яка контролює перебування іноземців на території України, видає дозволи на проживання, приймає рішення щодо депортації або видворення; 2. Державна прикордонна служба України – яка забезпечує контроль за перетином державного кордону, виявлення спроб незаконного перетину та осіб без документів. Зокрема Державна прикордонна служба, фіксує значну кількість спроб незаконного перетину державного кордону. Наприклад, за даними звітів служби за 2022 рік, було зафіксовано понад 9 тисяч випадків порушення міграційного законодавства [9]; 3. Служба безпеки України – яка протидіє міжнародним злочинним угрупованням, які організовують незаконну міграцію, зокрема у контексті загроз національній безпеці; 4. Національна поліція України – яка розслідує кримінальні правопорушення, пов'язані з організацією нелегальної міграції, торгівлею людьми та фальсифікацією документів; 5. Міністерство соціальної політики – яке займається питаннями соціального захисту мігрантів, включаючи внутрішньо переміщених осіб та забезпечує реабілітацію осіб, які постраждали від торгівлі людьми; 6. Міністерство закордонних справ – яке координує питання видачі віз та інших документів, необхідних для в'їзду іноземців та співпрацює з міжнародними організаціями з питань міграційної політики.

Основними методами протидії нелегальній міграції зі сторони правоохоронних органів є: 1. Оперативно-розшукова діяльність, яка спрямована на виявлення каналів незаконної міграції, моніторинг діяльності організованих злочинних груп та збір доказів, необхідних для кримінального переслідування осіб, причетних до організації нелегальної міграції; 2. Адміністративний контроль, що заключається в здійсненні перевірки іноземців та осіб без громадянства щодо дотримання правил перебування на території України. За порушення міграційного законодавства передбачено, накладення адміністративних штрафів, скорочення терміну перебування та прийняття рішень про примусове видворення або депортацію; 3. Використання інформаційних технологій, що значно підвищило ефективність боротьби з нелегальною міграцією. Зокрема, створено електронну систему обліку мігрантів, яка дозволяє відстежувати їхній правовий статус, впроваджено біометричний контроль на пунктах перетину кордону та здійснюється обмін даними з прикордонними службами сусідніх країн [10].

Що стосується взаємодії судових та державних органів у контексті міграційного контролю, то їх спільні дії спрямовані на забезпечення справедливості та законності у сфері міграції. Для вирішення складних міграційних питань створюються міжвідомчі робочі групи, які включають представників судової влади та державних органів. Вони займаються координацією заходів, спрямованих на боротьбу з нелегальною міграцією, вдосконаленням законодавства та забезпеченням дотримання прав мігрантів [11, с. 565].

Тому, з упевненістю можна сказати, що ефективне регулювання міграційних процесів вимагає злагодженої роботи судових і правоохоронних органів, які відіграють ключову роль у забезпеченні дотримання міграційного законодавства, захисті прав мігрантів і боротьбі з нелегальною міграцією.

Виходячи з усього вище сказаного, та ґрунтуючись на власних поглядах щодо цієї проблематики, з упевненістю можна сказати, що система адміністративно-правової

діяльності судових та правоохоронних органів України у сфері міграції – це сукупність нормативно закріплених повноважень, принципів, методів і процедур, що реалізуються судовими та правоохоронними органами з метою забезпечення законності, дотримання прав і свобод людини, ефективного управління міграційними процесами, а також протидії нелегальній міграції в умовах правового регулювання. Ця система включає організацію взаємодії між суб'єктами адміністративно-правового регулювання, виконання контрольних і наглядових функцій, розгляд спорів, пов'язаних із міграційними відносинами, а також запобігання та вирішення конфліктів, що виникають у цій сфері.

Однак потрібно відзначити, що війна на території України, розпочата повномасштабним вторгненням РФ у 2022 році, суттєво змінила демографічну та міграційну ситуацію в країні. Масштабні внутрішні переміщення, потоки біженців за кордон, зростання нелегальної міграції та інших міграційних викликів вимагають негайного вдосконалення системи адміністративно-правової діяльності судових та правоохоронних органів.

Судові та правоохоронні органи відіграють вирішальну роль у забезпеченні законності, правопорядку, захисті прав переміщених осіб та протидії загрозам, пов'язаним із нелегальною міграцією. Водночас нові виклики потребують адаптації та реформування системи, з урахуванням умов воєнного стану. Війна спричинила значне навантаження на правоохоронні органи, які паралельно займаються безпековими питаннями, розслідуванням воєнних злочинів та забезпеченням громадського порядку.

За даними Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Міністерства соціальної політики, понад 6 мільйонів осіб стали внутрішньо переміщеними особами внаслідок бойових дій [1]. Цей феномен створює виклики для забезпечення правового статусу внутрішньо переміщених осіб, реєстрації переміщених осіб у реальному часі та забезпечення доступу до соціальних і юридичних послуг.

Крім того, мільйони українців виїхали до країн ЄС і потребують правового захисту, а тому Україна зіштовхнулася з такими проблемами, як необхідність гармонізації міграційної політики з вимогами ЄС та вирішенням питань щодо повернення громадян після завершення війни.

Саме, тому, на наш погляд основними проблемами у сфері адміністративно-правової діяльності судових та правоохоронних органів у сфері міграції є: 1. Відсутність єдиного нормативного документа – який би комплексно регулював усі аспекти міграційних процесів. Натомість діють численні розпорошені акти. Ця фрагментарність створює труднощі у правозастосуванні, оскільки різні аспекти міграції регулюються окремими документами, які часто не узгоджені між собою; 2. Недостатнє врахування міжнародних стандартів – наприклад, Україна є учасницею ключових міжнародних договорів у сфері міграції, зокрема Конвенції ООН про статус біженців (1951 рік). Проте імплементація цих норм у національне законодавство залишається недостатньою. Наприклад, не всі положення щодо захисту прав біженців чи запобігання дискримінації повністю інтегровані у внутрішні акти; 3. Відсутність чітких механізмів реалізації законодавства – на практиці багато положень чинного законодавства залишаються декларативними. Зокрема, існують проблеми із забезпеченням: своєчасної реєстрації внутрішньо переміщених осіб; доступу мігрантів до соціальних послуг; виконання рішень про депортацію осіб, які перебувають в Україні незаконно; 4. Недостатня цифровізація процесів – багато адміністративних процедур здійснюються у паперовому форматі, що уповільнює обробку справ; 5. Перевантаженість судової системи – справи, пов'язані з міграцією, нерідко розглядаються із значними затримками; 6. Недостатній рівень захисту прав людини – тримання мігрантів у центрах тимчасового розміщення часто не відповідає міжнародним стандартам; 7. Низький рівень спеціалізації кадрів – відсутність спеціалізованих знань у суддів та правоохоронців ускладнює вирішення міграційних справ.

Виходячи із аналізом рішень українських судів у справах, що стосуються депортації або надання

статусу біженця, варто відзначити значну тривалість розгляду справ. Наприклад, типовими є затримки у прийнятті рішень щодо депортації через обмежені ресурси Державної міграційної служби України та проблеми з документуванням статусу іноземців. Крім того, відсутність чітких процедур у деяких аспектах (наприклад, процедури ідентифікації осіб без документів) ускладнює процеси правозастосування.

Характеризуючи напрями вдосконалення системи адміністративно-правової діяльності системи судових та правоохоронних органів України в сфері міграції, вважаємо за доцільне об'єднати їх у кілька груп:

1. Зміни до законодавства – законодавча база є фундаментом, на якому будується вся система міграційної політики. Її вдосконалення дозволить не лише забезпечити відповідність міжнародним стандартам, а й ефективно реагувати на сучасні виклики, такі як війна, нелегальна міграція, та забезпечення прав людини. Такими змінами є: а) удосконалення нормативно-правової бази, а саме: актуалізація законодавства; гармонізація з міжнародними стандартами; запровадження нових інструментів для регулювання міграційних потоків: захист прав мігрантів; б) запровадження механізмів захисту прав мігрантів таких, як: юридична підтримка та соціальна інтеграція;

2. Реформа управління публічної адміністрації та діяльності судових і правоохоронних органів – ефективність системи міграційного управління залежить від здатності державних органів працювати скоординовано та професійно. Вдосконалення управлінських процесів і підготовки кадрів є необхідними для оптимізації роботи всіх структур.

3. Інтеграція електронного урядування та забезпечення інформаційної безпеки – модернізація міграційної системи вимагає впровадження сучасних цифрових інструментів, які забезпечать прозорість і безпеку адміністративних процесів. Таким інструментами є: а) інтеграція електронного урядування у сферу міграції (цифрові сервіси, прозорість процесів); б) забезпечення інформаційної безпеки у сфері міграції (захист персональних даних, кіберзахист державних систем).

4. Розширення міжнародної співпраці та впровадження кризового міграційного менеджменту – ефективна міграційна політика потребує міжнародного підходу, особливо в умовах кризових ситуацій, таких як війна. Такими підходами є: а) розширення міжнародної співпраці (партнерство з ЄС, співпраця з міжнародними організаціями); б) впровадження кризового міграційного менеджменту (координація зусиль, використання цифрових інструментів).

5. Соціальна та медична підтримка мігрантів – реабілітація мігрантів є ключовим фактором їхньої інтеграції в суспільство та відновлення нормального життя. Реабі-

літація мігрантів, які постраждали від війни включає: а) психологічну підтримку; б) освітню та професійну адаптацію; в) соціальну підтримку.

Висновки. Загалом, виходячи із усього вище сказаного, можемо констатувати, що для вдосконалення адміністративно-правової діяльності системи судових та правоохоронних органів України у сфері міграції необхідно реалізувати низку конкретних заходів. Перш за все, слід оновити нормативно-правову базу, забезпечивши її актуальність і відповідність міжнародним стандартам. Зокрема, потрібно внести зміни до Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», спростивши процедури отримання дозволів на тимчасове проживання в умовах воєнного стану, а також повністю інтегрувати положення Конвенції ООН про статус біженців (1951) у внутрішнє законодавство. Важливим є впровадження «гуманітарних віз» для осіб, які прагнуть допомогти Україні під час війни, та створення механізмів захисту прав мігрантів, таких як спеціалізовані центри безоплатної правової допомоги, що забезпечать доступ до юридичних послуг.

Крім того, необхідно реформувати організаційну структуру Державної міграційної служби (ДМС), зокрема створити спеціалізовані регіональні офіси для роботи з біженцями, трудовими мігрантами та особами без громадянства, а також запровадити єдину інформаційну систему для обміну даними між ДМС, правоохоронними органами та судами. Для підвищення професійності кадрів важливо організувати регулярні тренінги з міжнародного права, міжкультурної комунікації та цифрових інструментів, а також налагодити співпрацю з Європейським агентством FRONTEX і правозахисними організаціями. Посилення боротьби з нелегальною міграцією та торгівлею людьми потребує створення мобільних оперативних груп у структурі МВС, співпраці з Європолем і ООН для викриття злочинних мереж, а також запровадження жорсткіших санкцій за підробку документів і експлуатацію нелегальних мігрантів.

Реабілітація мігрантів, які постраждали від війни, є важливим завданням, що включає психологічну, соціальну та медичну підтримку. Пропонується створити кризові центри, гарячі лінії допомоги, програми перекваліфікації та інтеграції дітей-мігрантів у систему освіти. Медична реабілітація має включати мобільні пункти первинної допомоги та фізіотерапію для постраждалих. Для соціальної інтеграції варто забезпечити доступ до тимчасового житла, фінансову допомогу, а також організувати культурні заходи й волонтерські ініціативи. Комплексне впровадження цих заходів забезпечить захист прав мігрантів, ефективне управління міграційними потоками, мінімізацію соціальної напруги та сприятиме довірі до міграційної політики України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кравченко В.В. Україна в системі світової міграції. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2018. № 748. С. 422-428.
2. Риндзак О. Т. Міграційна політика в системі інтеграційних процесів України : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.07. Вінниця, 2020. 516 с. URL: <https://abstracts.donnu.edu.ua/article/view/8739/8736> (дата звернення: 23.11.2024).
3. Конституція України : від 28.06.1996 № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text> (дата звернення: 25.11.2024).
4. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22.09.2011 № 3773-VI : станом на 24 листоп. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text> (дата звернення: 28.11.2024).
5. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 № 3671-VI : станом на 3 серп. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text> (дата звернення: 28.11.2024).
6. Про імміграцію : Закон України від 07.06.2001 № 2491-III : станом на 24 листоп. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2491-14#Text> (дата звернення: 28.11.2024).
7. Кодекс адміністративного судочинства України : Кодекс України від 06.07.2005 № 2747-IV : станом на 15 листоп. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення: 25.11.2024).
8. Звіт Верховного Суду України щодо практики у справах, пов'язаних із захистом прав мігрантів (2022 р.). URL: <https://supreme.court.gov.ua> (дата звернення: 25.11.2024).
9. Звіт Державної прикордонної служби України за 2022 рік. URL: <https://dpsu.gov.ua> (дата звернення: 25.11.2024).
10. Глобальний договір про безпечну, впорядковану та легальну міграцію. URL: <https://www.iom.int/global-compact-migration>. (дата звернення: 25.11.2024).
11. Світличний О.П., Голодник Ю.А. Шляхи удосконалення адміністративно-правового забезпечення діяльності правоохоронних органів України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2023. Вип. 80 (6). С. 563-567.